

ανακατάταξη των σχέσεων της ηθικότητας και του Λόγου, θεμελιώνοντας, τελικά, την ηθικότητα του πράττειν όχι στον καθαρό πρακτικό Λόγο, αλλά στην ανθρώπινη φύση.

Τη δεύτερη ημέρα του Σεμιναρίου εδέσποσαν θέματα πολιτικού κυρίως ενδιαφέροντος. Ο Καθηγ. U. Bergbach του Παν/μίου του Αμβούργου έθεσε σε γενικό πλαίσιο τις συνιστώσες της πολιτικής διάνοησης του Kant. Ο Καθηγ. Π. Σούρλας του Παν/μίου Αθηνών εξέτασε τις διαστάσεις της καντιανής φιλοσοφίας του Δικαίου, αναλύοντας τόσο ειδικά όσο και γενικά προβλήματα της περί Δικαίου θεωρίας του Kant. Ο Καθηγ. Κ. Σταμάτης του Παν/μίου Αθηνών διερεύνησε το νόημα της θεωρίας του κράτους δικαίου, ως a priori αρχής δικαίου κατά τον Kant, εντάσσοντάς την στη συστηματική δομή της μεταφυσικής των ηθών και συνδέοντάς την με τη δημοκρατική αρχή, και επιχείρησε να αποκαλύψει τις ιστορικές οφειλές του δικαιοκρατικού προβληματισμού του Kant.

Την τρίτη ημέρα του Σεμιναρίου συζητήθηκαν θέματα σχετιζόμενα προς την κληρονομιά της καντιανής ηθικής για την εποχή μας. Ο Καθηγ. W. Kuhmann του Παν/μίου της Φρανκφούρτης στην ανακοίνωσή του με θέμα «Πρακτικός λόγος και διαλογική ηθική» τόνισε ότι η υπερβατολογική - πραγματιστική διαλογική ηθική συνιστά απόπειρα να τεθεί σε πλαίσιο η καντιανή ιδέα της πρακτικής φιλοσοφίας και διαμέσου αυτής της ριζικής μορφής υπερβατολογικής φιλοσοφίας να ανανεωθεί ο ηθικός προβληματισμός. Ο Καθηγ. Κ. Ψυχοπαίδης του Παν/μίου Αθηνών έθεσε σύγχρονα προβλήματα που απορρέουν από μία κριτική αξιολόγηση του πρακτικού και συνάπτονται προς την καντιανή ηθική προβληματική. Τέλος, ο αναπλ. Καθηγ. Θ. Λίποβατς της ΠΑΣΠΕ, αναφερόμενος στη σχέση της ηθικής του Kant με την ηθική του Σαντ, προσπάθησε να καταδείξει τόσο τις ομοιότητες όσο και τις διαφορές που διέπουν αντίστοιχα τις ηθικές τους προστακτικές και επιχείρησε να κατανοήσει τον Kant μέσα από μία φροϋδική προοπτική.

Το Σεμινάριο αυτό πρόσφερε αναμφισβήτητα σε όσους το παρακολούθησαν μία αξιόλογη διανοητική εμπειρία. Η ποιότητα των ανακοινώσεων καθώς και η ένταση του ενδιαφέροντος και η ζωηρότητα των συζητήσεων που διεξήχθησαν, στη γερμανική και ελληνική γλώσσα, έδειξαν τις ανεξάντλητες προοπτικές που παρουσιάζει ο κριτικός στοχασμός του μεγάλου φιλοσόφου της Κανιξβέργης και τίμησαν με τον καλύτερο τρόπο την πάντα επίκαιρη και δεσπόζουσα παρουσία του στο φιλοσοφικό στερέωμα.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ Α. ΜΠΙΡΟΥ
ΑΘΗΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΑΘΗΝΑ, 6-9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1988)

Η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής οργάνωσε το δεύτερο Συνέδριο Βιοπολιτικής με θέμα:

«Ο βίος κατά την επόμενη χιλιετηρίδα».

Η επίσημη έναρξη του Συνεδρίου έγινε στην αίθουσα της παλαιάς Βουλής, ενώ οι εργασίες του Συνεδρίου διεξήχθησαν στο Ξενοδοχείο «Λαγονήσι».

Μεταξύ των ανακοινώσεων που έγιναν και που είχαν φιλοσοφικό χαρακτήρα είναι δυνατόν να αναφερθούν εκείνες που ακούστηκαν στο τμήμα της Συνεδρίας, που είχε ως

επί μέρους θέμα: «Ηθική, Θεολογία και φιλοσοφία».

Εξ αυτών αναφερτέες οι ακόλουθες: 1) Δρ Αγνή Βλαβιανού - Αρβανίτη (Πρόεδρος του Συνεδρίου), «Οι απαραίτητες προοπτικές και προϋποθέσεις για το βίο». 2) Καθηγ. Andrew A. Brennan (Αγγλία), «Οικολογικός ανθρωπισμός». 3) Καθηγ. C. Susanne, (Βέλγιο) «Γενετική μηχανική και ηθικές διαστάσεις (του προβλήματος)». 4) Δρ Jan Dobrowolski (Πολωνία), «Φιλοσοφικές και ηθικές διαστάσεις του μελλοντικού βίου. 5) Καθηγ. Andreja Miletic (Γιουγκοσλαβία), «Βίος και τεχνολογία: κάποιες φιλοσοφικές όψεις και αντιμαχίες». 6) καθηγ. Elias Gyftoroulos (ΗΠΑ) «Έπαινος και ανθρωπιά της τεχνολογίας» και τέλος 7) ο Λόρδος Ennals (Αγγλία), «Βιοπολιτική και διεθνής συνεργασία».

Εκτός από τα θέματα αυτά, και άλλες ανακοινώσεις μπορεί να λεχθεί ότι είχαν γενικότερο θεωρητικό ενδιαφέρον. Γενικά τό Συνέδριο έδειξε πως οι ενέργειές μας για το σχεδιασμό της ποιότητας της ζωής του ανθρώπου και της μελλοντικής του πορείας δεν μπορεί να γίνουν μεμονωμένα αλλ' απαιτείται συνδυασμένη διεθνής συνεργασία.

ΚΑΘΗΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ύστερα από τήν έπιτυχία πού έσημείωσαν τά τρία Πανελλήνια Συνέδρια Φιλοσοφίας, καί μετά τήν έκδοση τών τόμων πού περιέχουν τίς έπιστημονικές ανακοινώσεις τών Συνεδρίων αυτών, ή Έλληνική Φιλοσοφική Έταιρεία προχωρεί στήν όργάνωση του:

ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

μέ θέμα:
ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Τό Συνέδριο θά γίνει στήν Άθήνα τό πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου του 1989 καί τό Δ.Σ. τής Έταιρείας σας άπευθύνει έγκάρδια πρόσκληση νά συμμετάσχετε σ' αυτό. Τά θέματα τών έπιστημονικών ανακοινώσεων πρέπει νά αναφέρονται κυρίως σέ συστηματικές θεωρήσεις τών έξής όψεων του θέματος.

Ίδεολογία καί φιλοσοφία.

Ίδεολογία καί κοινωνία.

Ίδεολογία καί έπιστήμη.